

Waarom een gemeentebreed ondernemersfonds voor de agrarische sector in Meierijstad van waarde kan zijn

De agrarische sector vormt al decennialang een van de pijlers onder de economie en leefbaarheid van Meierijstad. Van innovatieve voedselverwerkers en hightech-toeleveranciers tot familiebedrijven die al generaties lang het landschap onderhouden: landbouw is Meierijstad. Tegelijkertijd staat de sector voor grote opgaven, zoals verduurzaming, technologische innovatie en het versterken van de verbinding tussen boer en burger. Een gemeentebreed ondernemersfonds biedt een krachtige, gestructureerde manier om deze transitie samen aan te pakken en als regio concurrerend en toekomstbestendig te blijven.

Eén fonds voor gezamenlijke vooruitgang

Het fonds werkt vanuit het principe “*What’s in it for us?*” in plaats van “*What’s in it for me?*”. Dat betekent: collectieve investeringen die héél Meierijstad sterker maken, zoals:

- versterking van het vestigingsklimaat
- behoud van bedrijven, voorzieningen en werkgelegenheid
- ondersteuning van een bloeiend verenigingsleven
- samenwerking tussen sectoren en met het onderwijs
- bijdragen van alle niet-woningen

Oplossingen voor de uitdagingen die bij ondernemers spelen liggen niet alleen binnen de sector, maar juist in de breedte, door samenwerking met andere sectoren kunnen oplossingen worden gevonden en nieuwe kansen worden verzilverd.

Een gemeentebreed fonds maakt het mogelijk:

- om projecten te financieren die anders niet van de grond komen
- om tijd vrij te maken voor samenwerking (coördinatie, organisatie, vrijwilligersondersteuning)
- om te investeren in collectiviteit en leefbaarheid binnen kernen, wijken en buitengebieden.

Collectieve uitdagingen vragen om collectieve investeringen

De grote transitie waar de agrarische sector voor staat – kringlooplandbouw, stikstofreductie, waterbeheer, energietransitie – kunnen individuele ondernemers niet alleen oplossen. Een ondernemersfonds maakt het mogelijk om:

- gezamenlijke innovatietrajecten te financieren;
- demonstratieprojecten op te zetten rond precisielandbouw, emissiereductie of bodemverbetering;
- gedeelde voorzieningen te ontwikkelen, zoals kennisplatformen of gezamenlijke meetnetwerken.

Voorbeeld: Het opzetten van een collectief bodescanprogramma voor Meierijstad, waardoor ondernemers jaarlijks actuele data krijgen en de gemeente tegelijk waardevolle gebiedsinformatie ontvangt.

Vergroten van de economische kracht van Meierijstad

Een ondernemersfonds stimuleert innovatie en versterkt de concurrentiepositie van de regio. De agrarische sector is direct verbonden met sterke clusters in Meierijstad, zoals

food, logistiek en techniek. Investeren in de agrarische basis versterkt dus de héle regionale economie.

Voorbeeld: Samenwerking tussen agrariërs en lokale technologische bedrijven (zoals in Veghel en omgeving) voor ontwikkeling van nieuwe sensortechnologie of slimme stalsystemen.

Een aantrekkelijk en leefbaar buitengebied behouden

Agrariërs zijn belangrijke beheerders van landschap en biodiversiteit. Het ondernemersfonds biedt middelen voor projecten die bijdragen aan:

- landschapsversterking, recreatie en natuurbeheer;
- herstel van biodiversiteit en groene verbindingen;
- verduurzaming van bedrijfsvoering in harmonie met de omgeving.

Voorbeeld: Collectieve investeringen in bloemrijke akkerranden of landschappelijk passende erfbepanting, waarmee zowel natuurwaarden als de identiteit van Meierijstad worden versterkt.

Sterkere samenwerking tussen gemeente en ondernemers

Een gezamenlijk fonds zorgt voor meer structuur, continuïteit en gelijkwaardigheid in de samenwerking tussen gemeente en sector. Het biedt een platform voor co-creatie en maakt het gemakkelijker om gezamenlijke ambities te realiseren.

- Gemeente investeert mee in projecten met maatschappelijke meerwaarde.
- Agrariërs krijgen een directe stem bij de prioriteiten en besteding van middelen.
- Besluitvorming wordt efficiënter, transparanter en meer gedragen.

Voorbeeld: Een jaarlijks innovatieprogramma dat wordt ontwikkeld door een gezamenlijke gemeentelijke-agrarische projectgroep, gekoppeld aan concrete uitdagingen in Meierijstad.

Het fonds versterkt het imago en de sociale verbinding

De maatschappelijke waardering voor boeren staat onder druk. Door gezamenlijk projecten te realiseren die zichtbaar bijdragen aan duurzaamheid, innovatie en leefbaarheid, groeit wederzijds begrip. Het ondernemersfonds kan ook dienen als verbinder in het buitengebied tussen agrarische sector en andere (zakelijke) gebruikers van het buitengebied in gezamenlijke projecten en belangenbehartiging.

Voorbeeld: Boer-burgerprojecten zoals open dagen, educatieprogramma's en korte keten-initiatieven (boerderijwinkels, lokale producten in scholen en zorginstellingen).

Gelijk speelveld en organisatiekracht

In andere sectoren (bijvoorbeeld binnen centrumgebieden) werkt men al jarenlang succesvol met ondernemersfondsen. De agrarische sector in Meierijstad verdient dezelfde krachtige structuur om zich collectief te kunnen organiseren, professionaliseren en profileren.

- Iedereen draagt bij; iedereen profiteert
- Het voorkomt afhankelijkheid van incidentele subsidies

- Er ontstaat structurele organisatiewaarde en continuïteit.

Voorbeelden van bestedingen in Meierijstad

Naast bovengenoemde voorbeelden zijn er nog veel meer voorbeelden hoe agrarische ondernemers (en de sector als geheel) zich kunnen blijven ontwikkelen en een voorname positie in het ondernemersklimaat en de gemeenschap in Meierijstad kunnen behouden:

- Onderzoek naar bredere inzet van groen gas
- Benutting Vrijkomende Agrarische Bebouwing
- Advies bij beëindiging / transitie
- Behoud van goede agrarische gronden
- Aanbod van hier geteelde producten voor scholen / inwoners / bedrijven
- Gezamenlijke inzet van drones
- Structurele samenwerking met onderwijs, zorg, cultuur, sport en andere ondernemers waaruit ook weer nieuwe ideeën en kansen voortkomen
- Kennisbijeenkomsten voor ondernemers in heel Meierijstad over data & AI, leiderschap, arbeidsproductiviteit, ...: met en van elkaar leren

Organisatie en zeggenschap

De middelen worden door de gemeente overgemaakt naar een onafhankelijke stichting of vereniging, bijvoorbeeld de (nog op te richten) Stichting Ondernemersfonds Meierijstad. Die stichting:

- heeft een bestuur dat representatief is voor de lokale ondernemers en instellingen
- werkt met gebiedsgerichte trekkingsrechten (bijvoorbeeld bedrijventerreinen, kernen en buitengebied. Alle andere indelingen zijn mogelijk en worden bepaald door de partijen zelf)
- legt jaarlijks verantwoording af over de inkomsten en uitgaven aan de deelnemers en aan de gemeente.

Per trekkingsgebied wordt besloten over de voor dat trekkingsgebied beschikbare middelen. De organisaties die bijdragen beslissen dus zelf over de inzet van de middelen. Een ondernemersfonds wordt gebouwd op bestaande collectieven die de regie nemen in hun trekkingsgebied. Het bestuur van de Stichting doet de feitelijke betalingen. De gemeenteraad stelt alleen de OZB-verordening en de samenwerkingsovereenkomst vast.

Zie voor meer informatie: www.ondernemersfondsmeierijstad.nl

Voorbeelden van elders van concrete, vernieuwende initiatieven die met (of dankzij) een gemeentebreed ondernemersfonds zijn opgezet

Agrarisch collectief × energie & bedrijventerreinen: lokale energie-ecosystemen

- Wat: Agrarische ondernemers werken via een ondernemersfonds samen met:
  - bedrijven op bedrijventerreinen
  - energiecoöperaties
  - gemeenten
- aan:
  - gezamenlijke energieopwek (zon, biogas, groen gas)
  - netontlasting en opslag
  - afname-afspraken met lokale bedrijven
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Voorbereiding, vergunningen en samenwerking kosten veel tijd en geld
  - Individuele boeren konden dit niet alleen dragen
- Meerwaarde:
  - Extra inkomsten voor agrariërs
  - Lagere energiekosten voor bedrijven
  - Snellere energietransitie

Agrarisch × onderwijs × techniek: praktijkleren en innovatie

- Wat: Via ondernemersfondsen zijn programma's opgezet waarin:
  - agrarische bedrijven fungeren als leerlocatie
  - MBO/HBO-studenten werken aan echte vraagstukken
  - technologiebedrijven meewerken aan innovaties (precisielandbouw, data, robotisering)
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Coördinatie tussen onderwijs, agrariërs en bedrijven
  - Investerings in begeleiding en kennisdeling
- Meerwaarde:
  - Innovatie op het erf
  - Jong talent in contact met agrarische sector
  - Hogere arbeidsproductiviteit

Agrarisch × horeca × winkelcentra: korte ketens en lokale markten

- Wat: Agrarische ondernemers ontwikkelden samen met:
  - Horeca
  - Retail
  - Centrummanagement
- programma's voor:
  - korte keten-leveringen
  - lokale voedselmarkten
  - seizoensacties en arrangementen
  - gezamenlijke branding ("van hier")
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Logistiek, marketing en organisatie zijn collectieve kosten
  - Geen individueel verdienmodel

- Meerwaarde:
  - Betere prijs voor boeren
  - Uniek aanbod voor horeca en winkels
  - Sterkere lokale economie

Agrarisch × toerisme & recreatie: verdienmodellen in het buitengebied

- Wat: Via ondernemersfondsen zijn:
  - boerderij-belevingstrajecten
  - agro-toeristische routes
  - erfgoed- en landschapsprojecten
  - arrangementen met recreatie en horeca ontwikkeld
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Versnipperd aanbod in het buitengebied
  - Investerings in routes, promotie en kwaliteit nodig
- Meerwaarde:
  - Extra inkomsten voor agrariërs
  - Meer bezoekers in buitengebied
  - Behoud landschap en erfgoed

Agrarisch × zorg: zorglandbouw en maatschappelijke functies

- Wat: Agrarische ondernemers werken samen met:
  - Zorginstellingen
  - Welzijnsorganisaties
 aan:
  - Zorgboerderijen
  - Dagbesteding
  - herstel- en rustplekken
  - werkplekken voor mensen met afstand tot arbeidsmarkt
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Zorginstellingen hebben beperkte investeringsruimte
  - Agrariërs lopen maatschappelijk risico
- Meerwaarde:
  - Nieuw verdienmodel
  - Maatschappelijke betekenis
  - Verbinding boer-burger

Agrarisch × kleine kernen: leefbaarheid en lokale economie

- Wat: Ondernemersfondsen ondersteunen:
  - herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing
  - multifunctionele dorpsvoorzieningen
  - lokale energie- of voedselinitiatieven
  - koppeling met kleine ondernemers en verenigingen
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Individuele initiatieven zijn kwetsbaar
  - Samenwerking over sectoren vereist organisatiekracht
- Meerwaarde:
  - Behoud voorzieningen

- Nieuwe functies voor stoppende boeren
- Sterkere dorpsgemeenschap

Agrarisch × cultuur: landschap, erfgoed en identiteit

- Wat: Agrarische ondernemers werken met culturele instellingen aan:
  - Locatietheater
  - Landschapskunst
  - Erfgoedroutes
  - culturele evenementen op boerderijen
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Culturele projecten zijn moeilijk structureel te financieren
  - Boeren hebben beperkte middelen voor organisatie
- Meerwaarde:
  - Extra inkomsten
  - Positief imago sector
  - Meer begrip tussen stad en platteland

Data & AI in de agrarische sector: collectieve innovatie

- Wat: Ondernemersfondsen financieren:
  - gezamenlijke dataplatforms
  - precisielandbouw
  - AI-toepassingen voor planning en opbrengst
  - kennisdeling en training
- Waarom een ondernemersfonds nodig was:
  - Technologie is kostbaar
  - Schaal nodig om rendement te halen
- Meerwaarde:
  - Hogere efficiëntie
  - Minder milieubelasting
  - Toekomstbestendige bedrijfsvoering

Een gemeentebreed ondernemersfonds maakt voor de agrarische sector mogelijk:

- meerjarige investeringen in transitie en innovatie
- verbinding met andere sectoren (zorg, onderwijs, bedrijven, cultuur)
- nieuwe verdienmodellen naast primaire productie
- maatschappelijke verankering van agrarisch ondernemerschap
- minder afhankelijkheid van subsidies
- meer regie bij ondernemers zelf.